

Trong cuộc họp sáng ngày 20.09.08 giữa UBND Tp Hà Nội và UBND quận Hoàn Kiếm với Tổng Giám Mục và 19 linh mục Hà Nội, Đức cha Kiệt đã nói một câu đố đố: "Chúng tôi rất nhớ nhà khi cầm cái hồ chiếu Việt Nam" ! Có nói gì không mà nói như thế.

Không nói gì đến cách bắt phát từ một số nóng này cho là lát mà một không đâu. Nhưng nói về câu nói của Đức cha Kiệt nói một phần kết thúc phát biểu. Lời phát biểu này là để đáp trả lại kết thúc buổi họp của ông Nguyễn Văn Thôn, chủ tịch UBND Tp HN. Tổng cũng nên nhớ là rằng nói dùng để phát biểu mà nói này đã có sẵn trên giấy tờ một đen trong Thông Cáo Khẩn Cấp của Tòa Tổng Giám Mục Hà Nội do Linh mục Gioan Lê Trừng Cung, Chánh Văn Phòng ký và Đền Khiếu Núi Khẩn Cấp do Tgm Ngô Quang Kiệt ký, cả hai gửi đi ngày 19.09.06 và được đọc trong các nhà thờ. Rõ ràng số nói gì của Tổng Giám Mục Hà Nội, chức sắc Công giáo có trách nhiệm cao nhất tại miền Bắc, và mang tính khẩn cấp, và có đến đo cân nhắc. Nó được xuất hiện bình thường, đang hoàng và biểu lộ một số phần không thể không có khi đi phụng vụ trong truyền thống một số.

Tên hiệu năm qua, nhất là từ cuối năm ngoái, Tòa TGM Hà Nội yêu cầu Chính quyền trên địa phương Khu vực Tòa Khâm sát. Đền từ, khiếu nại, biểu tình bình yên lại kinh tế ngất ngát... nhưng từ trung luôn luôn ôn hòa và nhàn nhàn. Có lẽ qua những hạn chế của một chính quyền chuyên hạn chế và truyền thống thái độ công quyền của giáo dân đối với Hà Nội, chính Tòa Tổng Giám Mục cũng xong, khu vực 40-42 phố Nhà Chung sẽ được thu hồi và dành cho công tác phục vụ công thi. Nhưng trong khi với việc của được gửi quy, thì chiếu ngày 18 tháng 09, chính quyền công bố án biến khu vực thành công viên, ngay đêm hôm đó trên vùng thi công, sáng ngày 19/09 toàn khu vực Tòa Tổng Giám Mục và phố Nhà Chung bị phong tỏa, nói bắt xuất ngoại bắt nhậm. Ngay lúc đó, Thông Cáo Khẩn Cấp của Tòa TGM phần công nhận: "Việc này đang đi ngược lại với đường lối đối ngoại mà Nhà nước và Tòa Tổng Giám Mục Hà Nội đang tiến hành. Việc này là hành động bất chấp nguy hiểm công của Công đồng Công Giáo, bất chấp luật pháp và coi thường tôn giáo Công Giáo Việt Nam. Việc này cũng là hành động chà đạp lên đạo đức, lòng tin tâm mui người trong xã hội".

Trước hành động du côn như trên, và nói chung, trước cách hành xử của chính quyền trong việc giáo xứ Thái Hà và Tòa Khâm sát, số nói gì của Đức cha Kiệt đánh dấu một bước ngoặt trong cuộc đối thoại giữa Giáo hội Công giáo Việt Nam và Chính quyền Hà Nội, động thái có thể là khi được cho sự gặp gỡ giữa Giáo hội Công giáo, được biết hàng giáo phẩm, và những thành phần khác trong xã hội dân sự đã học đang hình thành tại Việt Nam.

TGM Ngô Quang Kiệt đến tuy với một ngôn ngữ mui mui (có khi có gần từ cao su), nhân nhậm (có lúc khó phân biệt với nhậm ngậm). Đức cha Kiệt không ngại gọi con mèo là con mèo, theo lời nói của người Pháp; chính ngài cũng dùng từ người Pháp để nói ngay về đầu để phát biểu rằng "những cái tính toán nó đúng mà nó mui là những người bạn tốt đẹp" (les bons comptes font de bons amis). Đức cha Kiệt mong muốn tiếp tục đối thoại - Giáo hội Công giáo chấp nhận đối thoại với bất cứ chủ đề nào - những đối thoại thông thường, như cũ, tính số cách mình bắt trong tình thân trên truyền thống, sự thật và công lý.

Việc đòi hỏi, ngay từ đầu đã có ý nghĩa đòi hỏi công lý. Tuy nhiên, những lời cầu kinh, những cuộc rước tôn giáo, và ngôn ngữ nhà đạo, dù gây thiện cảm đến đâu, vẫn còn có thể bị hiểu

Tôi nhớ một đôi hồi có một bài phát biểu của Địch cha Kiệt không nói tình thế này, không kêu gọi cứu nguy dân, không hát kinh Hòa bình. Dĩ nhiên, ngài nói với quan chức của chế độ, bên ngôn ngữ thông thường ai ai cũng nghe rõ, dù là công giáo hay không công giáo, họ thuộc, đa phần hay vô phần. Riêng ông Nhà nước đã nghe ra một khúc. Bên chế độ là phần này dĩ nhiên ông ngay sau đó: ông xuyên tạc, dối trá, quy chụp, đe dọa... và vô tình chế độ mình rồi ông Địch cha Kiệt nói đúng.

Địch cha nói gì? Ngài nói với một dân tộc con Rồng cháu Tiên, bốn ngàn năm Văn hiến mà ngày nay chế độ ai coi ra gì? "Một anh Nhứt nó có cái học chi là đi qua tất cả mọi nơi, không ai xem xét gì cả. Anh Hàn quốc bây giờ cũng thế." Trong khi có cái học chi Việt Nam thì "đi đâu cũng bị soi xét". Nhứt! Làm sao không nhứt nếu còn chút tự hào dân tộc? Nhứt vì đâu ra nông nỗi này?

Câu trả lời ai cũng biết. Quan học chế độ đó thì với TGM Hà Nội:

Chúng ta bị sự nhứt vì chúng ta bị cái quốn bị một chính quyền không biết nhứt. Ai chế độ muợn "cho đất nước chúng ta mạnh, đi đâu chúng ta cũng được kính trọng", ai chế độ muợn "thật sự đoàn kết, thật sự tất đệp". Tất cả thay, nhưng tôi hay ý đồ đã thành khu vực tuyên truyền, là bị. Thế chế độ là bao cấp: khi không có đất thì cho phép. Gọi là "tổ chức kinh". Nói là phải tôn trọng pháp luật, nhưng hành xử với dân cách phi pháp. Nói là xử theo tình người, theo nguyên tắc của người dân nhưng không đem xử gì đến những nguyên tắc chính đáng nhất của người dân, v. v... Nhưng tôi tố cáo thế này trong chế độ của Tgm Ngô Quang Kiệt trong bài phát biểu ngài, mọi người trong chúng ta đều có thể nói dài. Tôi ác chế độ này không sao cho hết! Tuy nhiên dĩ nhiên đất đai của TGM Ngô Quang Kiệt không nằm trong những tố cáo, nó nằm trong cách tố cáo.

Số nỗi gì của Địch cha Kiệt chính là số nỗi đau của lòng tờ trờng (không phải ái). Con người không chế là cái bên ngoài có áo gấm tiều, cũng không chế là cái dưới biết đo, tính toán hơn thiệt. Mà còn là cái tâm can biết tờ trờng và cần được kính trọng. Đã là người, ai cũng bị xúc, phần nào khi bị khinh rẻ; họ thuộc, tất cả chính mình khinh mình, khi thiêu tờ trờng (địch Chế Lan Viên trước kia và Nguyễn Khái và đây). Nhưng tôi sao phải tờ trờng? Xin mời đi vào câu hỏi học bữa này. Thế tất, trong thâm tâm, mọi chúng ta đều có một nỗi nhứt. Chế độ, ai cũng ôm ấp và có giọng điệu hi vọng một cái gì đó nó làm cho mình lớn hơn mình. Một niềm tin tôn giáo, một lý tưởng xã hội, một khát vọng nghệ thuật, một mơ ước yêu đương... Chế độ có người mang những giá trị vật chất và sự sàng chế độ bỏ vào những giá trị đó.

Nguyễn Hộ, già rồi mọi nhứt ra mình đã chế độ lý tưởng và xử thân chế độ tôi có một chế độ. Nhưng người dân oan đòi đất không chế vì miếng đất. Nếu họ một đất vì thiên tai, vì thua lỗ, họ đành chịu. Dân oan đòi đất chế yếu vì thế này mình bị khinh rẻ, hà hiếp. Người giáo dân Thái Hà cũng thế. Chính quyền giáo gia không làm họ nhứt. Dúi cui, roi điếu, chó nghiếp, công an chìm nổi và những phần vô tội do chính quyền điếu đất không làm họ sợ. Họ tin và tự hào với niềm tin của họ. Niềm tin giúp họ tờ trờng và trần trờng tha nhân. Nói cách khác, tờ trờng đất nghĩa với tôi do vì tờ trờng là chính mình làm chế mình. Tôi do đất nhiên đi đôi với bình đất, vì với tôi cách là người ai cũng phải được kính trọng như ai. Đó là tất cả nỗi mong chế dân chế mà chế này chế cao những chế những không thế hi vọng mà còn làm người chế. Họ coi người dân như sâu bọ. Chúng ta biết chế, nhưng chế phải nhứt chế. Chế có thể chế nào trong chế chế số nhà người dân bị chính quyền khinh khi như thế này. Nhưng khinh dân với chế chế, họ còn dùng muôn phần ngàn kẻ nhứt mề tiều hóa người dân và với chế chế chế nhứt, chế

tiền để trả nợ áp ng... dân. Cõi này cách ru... ng đ... t. Đền áp không đ..., còn ph... i h... nh... c. Phi
văn hóa ch... a đ..., còn ph... i ph... n văn hóa. H... n n... a th... k... t... i mi... n B... c, h... n ba m... i năm t... i
mi... n Nam, h... đã thành cái vũng l... y c... a tham ô, b... o ng... c làm ô nhi... m Đ... t n... c.

Cám ... n Đ... c cha Ngô Quang Kiệt đã đá vào cái vũng bùn nhùng đó. Cha "không tranh ch... p
v... i Nhà n... c", không làm chính tr... nh... ng xin cha t... p t... c n... i gi... n. Có nh... ng c... n gi... n thánh
thi... n (saintes colères) ph... i không, th... a Cha?